

Euroopa Liidu PÕHISEADUS

EUROOPA LIIDU
PÕHISEADUSLIK

LEPING

E

la convention européenne

ELi PÕHISEADUSE VASTUVÕTMINE

- Liikmesriigid peavad selle valitsustevahelisel konverentsil (VVK) ühehäälselt vastu võtma (see tähendab, et igale riigile on "tagatud vetoõigus") (Nice'i leping, ELi lepingu artikkel 48)
- Kõik riigid peavad selle allkirjastama ja ratifitseerima (Nice'i leping, EÜ asutamislepingu artikkel 313)
- Põhiseadus asendab kõik varasemad lepingud (IV-3)
- Põhiseadus jõustub pärast selle ratifitseerimist kõikides liikmesriikides (IV-8)
- Kui vähemalt 80%, kuid mitte kõik riigid, on selle 2 aasta jooksul ratifitseerinud, tuleks leida **poliitiline lahendus** (poliitiline deklaratsioon ja IV-7.4)
- Riik võib liidust välja astuda, teatades sellest 2 aastat ette (I-59)

ELi PÕHISEADUSE MUUTMINE

RATIFITSEERIMIST NÕUDEV MEETOD

- Konvent teeb ettepaneku (IV-7.2)
- Ettepanekut arutab "valitsustevaheline konverents" (IV-7)
- Kõik riigid peavad nõus olema ja ratifitseerima (IV-8)

RATIFITSEERIMIST MITTENÕUDVAD MEETODID

- Riikide rühm võib omavahelist koostööd arendada kaugemale – "tõhustatud koostöö" (I-43)
- Ühehäälse nõude võib enamike küsimuste puhul asendada riigi- ja valitsusjuhtide kvalifitseeritud häälteenamusega – "süvendav klausel" (IV-7a, nn üleminekuklausel)
- Uusi teemasid võib lisada – "paindlikkuse klausel" (I-17), kui see puudutab põhiseaduse eesmärke

PÕHISEADUSE ÜLESEHITUS

- Sissejuhatus ("preambul")
- I JAOTIS – Eesmärgid, väärtused ja meetodid
- II JAOTIS – Ühised põhiõigused ("harta")
- III JAOTIS – Erinevad poliitikavaldkonnad ja pädevuste kategooriad
- IV JAOTIS – Lõppsätted
- LISA – Protokollid ja deklaratsioonid:
  - protokollid on õiguslikult siduvad, deklaratsioonid ei ole;
  - varasemad protokollid ja deklaratsioonid kaotavad kehtivuse, kui neid ei võeta üle või ei sõnastata ümber

LIIDU INSTITUTSIOONID

- **Euroopa Parlament** (I-19)
  - 750 parlamendiliiget 2009 aastast (väiksematel riikidel on suhteliselt suurem esindatus kui suurriikidel) (I-19.2)
- **Euroopa Ülemkogu** (I-20)
  - ELi liikmesriikide riigi- ja valitsusjuhid ning Euroopa Komisjoni president (I-20.2)
  - Luuakse "Euroopa Ülemkogu presidendi" alaline ametikoht (I-21)
- **Ministrite nõukogu** (I-22)
  - Üks minister riigi kohta (I-22.2)
  - Otsused võetakse tavaliselt vastu kvalifitseeritud häälteenamusega (I-22.3)

LIIDU INSTITUTSIOONID

- **Euroopa Komisjon** (I-25)
  - Kuni 2014. aastani üks täisliige igast riigist (I-25.3 ja Nice Leping 211 TEC)
  - Seejärel langeb volinike arv 2/3 liikmesriikide arvust, 25 liikmesriigi puhul oleks volinike 17 (I-25.4)
- **Kohus** (I-28)
  - Vähemalt üks kohtunik igast riigist (I-28.2)
  - Kõrgeim kohus kogu ELi õigustiku jaoks (III-281.3 ja I-28)
  - Erikohtute loomist võib otsustada kvalifitseeritud häälteenamusega (I-28.1 ja III-264)

ÕIGUSLOOME TAVAMENETLUS

- Euroopa Komisjonil on seadusandliku algatuse ainuõigus (I-33 ja III-302)
- Ministrite nõukogu ja Euroopa Parlament võivad paluda seadusloomet, kuid ei saa teha ettepanekut (I-33 ja III-302)
- Nõukogu ja Euroopa Parlament peavad uue õigusakti vastuvõtmise osas kokku leppima
- Parlamendis saab seadusandlikke akte vastu võtta, muuta ja vastuvõtmata jätta absoluutse häälteenamusega (I-33 ja III-302)
- Ministrite nõukogu vajab õigusakti vastuvõtmiseks, muutmiseks ja vastuvõtmata jätmiseks "kahekordset häälteenamust" (I-24)
- Ühehäälisust vajab nõukogu juhul, kui ta soovib vastu võtta Euroopa Komisjonilt negatiivse arvamusel saanud muudatusi (III-302.9)

KAHEKORDNE HÄÄLTEENAMUS MINISTRITE NÕUKOGUS

- 55% liikmesriikidest (14 riiki 25st) (I-24)
(2/3 riikidest, juhul kui ettepanek ei pärine Euroopa Komisjonilt ega ELi välisministrilt – erieeskirjad politsei- ja õigusalase koostöö osas)

- ...esindades vähemalt 65% ELi elanikkonnast (I-24)

Kuni 2009. aastani rakendatakse ministrite nõukogus siiski häälte kaalumist, mille puhul vajatakse 25 riigist koosnevas ELis kvalifitseeritud häälteenamuseks 232 häält 321st (Protokoll lähimuseja proportsionaalsuse põhimõtte elluviimise kohta, Pealkiri 2 artikkel 2)

NÄITED:

- Kolm suurt riiki ühe väikeriigi toetusega võivad ettepaneku blokeerida (vähemalt nelja riigi toetusel saab blokeerida otsuse)
- Kümme uut liikmesriiki ei saa ka üheskoos tegutsedes otsust blokeerida
- Kaksteist väikseimat riiki saavad üheskoos tegutsedes blokeerida ülejäänud 13 poolt toetatud otsust

LIIDU PÄDEVUSED

- **ELi ainupädevused** (I-12)
  - Liikmesriigid võivad tegutseda üksnes ELi volitustel
- **Jagatud pädevus** (I-13)
  - ELi pädevuse valdkondades pole liikmesriikidel enam seadusloomeõigust
- **Pädevus kooskõlastatud tegevuseks** (I-16)
  - Euroopa Liidu pädevus rakendada liikmesriikide tegevust "toetavaid, koordineerivaid või täiendavaid meetmeid"
  - EL võib vastu võtta õigusakte, kuid ta ei või ühtlustada liikmesriikide õigusnorme (I-15.5)

LIIDU PÄDEVUSED

- Majanduspoliitika kooskõlastamine (I-14)
- Erisätted euro kasutusele võtnud liikmesriikide suhtes (I-14.1 ja protokoll)
- Ühine välis- ja julgeolekupoliitika ning järkjärguline ühtne kaitsepoliitika (I-15, I-39-40)
- Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala (I-41)
- EL peab rahvusvaheliste lepingute sõlmimiseks läbirääkimisi kõigi liikmesriikide nimel valdkondades, kus EL võib teostada õigusloomet (I-12.2 ja I-6)
- Juriidiline isik (I-6, I-39, I-40, I-41)
- Sambastruktuur kaob

AINUPÄDEVUSED

(I-12)

- Tolliliit
- Siseturu toimimiseks vajalikud konkurentsieeskirjad
- Euro kasutusele võtnud liikmesriikide rahanduspoliitika
- Mere bioloogiliste ressursside kaitse
- Ühine kaubanduspoliitika

- Rahvusvahelised lepingud = "juriidiline isik" (I-12.2 ja I-6)

JAGATUD PÄDEVUSED

(I-13)

- Siseturg
- Sotsiaalpoliitika III osas määratletud aspektid
- Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus
- Põllumajandus ja kalandus (välja arvatud mere bioloogiliste ressursside kaitse)
- Keskkond
- Tarbijakaitse
- Transport
- Üleeuroopalised võrgud
- Energeetika
- Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala
- Rahvatervise ühiste turvalisuse probleemide III osas määratletud aspektid

PÄDEVUSED KOOSKÕLASTATAVATEKS MEETMETEKS

(I-16)

- Tööstus
- Tervisekaitse
- Kultuur
- Turism
- Haridus, noorsugu, sport ja kutseõpe
- Kodanikukaitse
- Halduskoostöö

Näiteks võib EL luua paralleelse haridussüsteemi, kuid ta ei saa kehtestada siseriiklikku haridust reguleerivaid õigusakte

LIIDU ÕIGUSLIKUD VAHENDID

Õigusaktid

- Seadused – endised "määrused" – on tervikuna siduvad ja vahetult kohaldatavad (I-32)
- Raamseadused – endised "direktiivid" – on suunatud otse liikmesriikidele (I-32)
- Võtavad vastu Nõukogu ja Euroopa Parlament üheskoos (75% kõikidest poliitikavaldkondadest)

Mitteseadusandlikud aktid

- Määrused ja otsused (I-34)
  - Siduvad (määrused otseselt rakendatavad), vastu võtnud nõukogu, Euroopa Komisjon või Euroopa Keskpang
- Soovitused ja arvamused (I-32 ja I-34.2)
  - Mittesiduvad

LIIDU ÕIGUSLIKUD VAHENDID

- **Delegeeritud määrused mitteoluliste õigusaktide jaoks** (I-35)
  - Euroopa Komisjoni otsustada, siduvad seaduste kaudu
  - Euroopa Komisjoni õigusakte saab blokeerida vaid absoluutne häälteenus Euroopa Parlamendis või kvalifitseeritud häälteenus nõukogus (I-35)
- **Rakendusaktid**
  - Euroopa Komisjonile ja nõukogule antakse rakendusvolitused valdkondades, kus on vajalikud ühetaolised tingimused (I-36)

PÕHIÕIGUSTE HARTA ON ÕIGUSLIKULT SIDUV

Euroopa Kohus Luxembourg'is mõistab kohut ja tema otsuseid kohaldatakse

- Õigus inimväärikusele
- õigus elule
- õigus isikupuutumatusele
- piinamise ning ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeld
- orjuse ja sunniviisilise töö keeld
- õigus vabadusele ja turvalisusele
- era- ja perekonnaelu austamine
- isikuandmete kaitse
- õigus abielluda ja õigus luua perekond
- õigus haridusele
- õigus omandile
- varjupaigaõigus
- kollektiivläbirääkimiste ja streikimise õigus
- õigus kasutada tööhõiveteenuseid
- õigus valida ja olla valitud kohalikel valimistel
- õigus heale haldusele
- õigus tutvuda dokumentidega
- õigus pöörduda Euroopa ombudsmani poole
- petitsiooniõigus
- õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele
- mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeld
- mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus
- sõna- ja infovabadus
- kogunemis- ja ühinemisvabadus
- kunsti ja teaduse vabadus
- kutsevabadus ja õigus teha tööd
- ettevõtlusvabadus
- liikumis- ja elukohavabadus
- seaduslikkuse põhimõte ning kuritegude ja karistuse proportsionaalsuse põhimõte
- õigus diplomaatilisele ja konsulaarkaitsele
- õigus valida ja olla valitud Euroopa Parlamendi valimistel
- süütuse presumpatsioon ja kaitseõigus
- võrdsus seaduse ees
- diskrimineerimiskeeld
- õigus kultuurilisele, usulisele ja keelelisele mitmekesisusele
- meeste ja naiste võrdõiguslikkus
- lapse õigused
- vanurite õigused
- puuetega inimeste lõiming ühiskonda
- töötajate õigus saada ettevõttesiseselt teavet ja töötajatega konsulteerimine
- kaitse põhjendamatu vallandamise korral
- head ja õiglased töötingimused
- keeld kasutada laste tööjõudu ja noorte töötajate kaitse
- perekonna- ja tööelu kaitse
- sotsiaalkindlustus ja sotsiaalabi
- juurdepääs tervishoiule
- võimalus kasutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid
- keskkonnakaitse
- tarbijakaitse

UUED ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD VALDKONNAD PÕHISEADUSES

- Õigus intellektuaalse omandi kaitsele
- Kosmos
- Energia
- Kultuur
- Sport
- Kodanikukaitse
- Halduskoostöö
- Humanitaarabi
- Turism
- Immigratisioon
- üldist huvi pakkuvad teenused
- Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala
- Varjupaigaküsimused
- üleeuroopaline õigusmõistmisalane koostöö
- Põhiõigused – harta III osas

(mõnesid valdkondi on käsitletud paindlikkuse klausli alusel artiklis 308)

VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA

- **Välis- ja kaitsepoliitikas** nõuavad tähtsad valdkonnad endiselt ühehäälsel otsust (I-39)

Ühehäälsuse nõude võib ELi tippkohtumise ühehäälsel otsusel asendada kvalifitseeritud häälteenamusega välispoliitika küsimustes – ei kehti kaitsepoliitika kohta (I-39.8)

- **Sõjaväekohustus** jääb liikmesriikide pädevusse

Siiski võib:

- ELi tippkohtumine ühehäälselt otsustada ühise kaitsepoliitika rakendamise. See tuleb siis ratifitseerida vastavalt põhiseaduslikele nõuetele liikmesriikides (I-40)
- enamus teha sedasama struktureeritud koostöö kaudu, mis on avatud nõudlikematele sõjalistele kriteeriumitele vastavatele riikidele (I-40.6)

ELi FINANTSID

- Täiendavad "omavahendid" (ELi rahastamine) tuleb heaks kiita ühehäälselt otsusega (I-53)

Siiski:

- on Euroopa Parlamendil ja Nõukogul õigus öelda viimane sõna aastaeelarve kohta (I-55)
- Euroopa Ülemkogu saab ühehäälselt otsustada, et Nõukogu võib võtta vastu mitmeaastase finantsraamistuku kvalifitseeritud häälteenamusega
- on ELil "omavahendid", mille ülempiiriks on käesoleval ajal 1,24% RKTst (I-53)
- võib enamus Euroopa Parlamendis ja nõukogus tekitada täiendavaid sissetulekuid "negatiivsete väljaminekute" ja trahvide kujul
- peavad liikmesriigid varustama Euroopa Liitu vajalike vahenditega (I-53.1)

LIIDU VÄÄRTUSED

- ELi põhiseadus rajaneb ühistele väärtustele:

(I-2)

inimväarikus

vabadus

demokraatia

võrdsus

õigusriik

inimõigused

vähemuste õigused

pluralism

sallivus

õiglus

solidaarsus

mittediskrimineerimine

meeste ja naiste võrdõiguslikkus

LIIDU EESMÄRGID

- ELil on palju erinevaid eesmärke (I-3):

- Rahu, oma väärtuste ja oma rahva heaolu edendamine
- vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanev sisepiirideta ala...
- ... ning ühtne turg, kus konkurents on vaba ning moonutusteta
- Euroopa jätkusuutlik areng, mis rajaneb tasakaalustatud majanduslikule kasvule
- kõrge konkurentsivõimega sotsiaalne turumajandus
- täielik tööhõive ja sotsiaalne progress
- keskkonnakaitse kõrge tase ning keskkonna kvaliteedi parandamine
- teaduse ja tehnoloogia edusammude tutvustamine
- võitlus sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimisega
- sotsiaalne õiglus ja kaitse. Oma suhetes laiema maailmaga säilitab ja edendab Euroopa Liit oma väärtusi ning huvisid ja...
- ...aitab kaasa rahule
- hindade stabiilsus
- turvalisus
- maakera säästlik areng
- solidaarsus ja rahvastevaheline vastastikune lugupidamine
- vaba ja õiglane kaubavahetus
- vaesuse hävitamine
- inimõiguste...
- ...eriti laste õiguste kaitsmine
- rahvusvahelise õiguse range järgimine ja arendamine...
- ...sealhulgas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni harta põhimõtete austamine
- naiste ja meeste võrdõiguslikkus
- põlvkondadevaheline solidaarsus
- majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus
- liikmesriikidevaheline solidaarsus
- kultuuriline ja keeleline mitmekesisus
- Euroopa kultuuripärandi kaitsmise ja rikastamise vajadus

VALIJATE ROLL PÕHISEADUSES

- Valijad võivad valida esindajad Euroopa Parlamenti iga viie aasta tagant. Niiviisi saavad nad mõjutada õigusakte Euroopas tervikuna. Kui õigusloomega tegeleb EL, ei saa valijad muuta seadusi oma kodumaal
- Valijad saavad hääletada siseriiklikel valimistel ja sellega mõjutada oma riigi häält ministrite nõukogus
- Valijad ei saa valida oma riigi volinikku, Euroopa Komisjoni ega Euroopa Ülemkogu presidenti
- Valijad võivad nõuda oma riigi parlamendilt riigi väljaastumist EList, teatades sellest kaks aastat ette. Sellegipoolest rakendavad paljud ELi mittekuuluvad riigid ELi õigust

TÄITEVVÕIMU AMETISSENIMETAMINE

- 25 valitsusjuhti kohtuvad uute Euroopa Parlamendi valimiste järel. Liikmesriikide laiendatud kvalifitseeritud häälteenus (17 häält 25st), esindades 65% kodanikke, nimetab ametiss: (I-21 ja I-24.2)
  - Euroopa Ülemkogu presidendi
  - ELi "peaministri" (Euroopa Komisjoni presidendi)
  - ELi välisministri (samaaegselt Euroopa Komisjoni asepresidendi)

ja võibolla:

- ELi rahandus- ja majandusministri
- ELi justiits- ja siseministri

TÄITEVVÕIMU AMETISSENIMETAMINE

- Liikmesriikide valitsused seavad üles kandidaadid Euroopa Komisjoni presidendi ning volinike ametikohtadele (I-26).
- Euroopa Parlament peab andma heakskiidu:
  - Euroopa Komisjoni presidendile (I-19.1), kuid esitatakse vaid üks kandidaat
  - Euroopa Komisjonile tervikuna (I-25.5), kuid parlament ei saa ise kandidaate üles seada
- Euroopa Nõukogu valib Euroopa Komisjoni presidendi ning volinikud kvalifitseeritud häälteenamusega (I-26)
- Euroopa Parlament võib kahekolmandikulise häälteenamusega ja koosseisu absoluutse häälteenamusega Euroopa Komisjoni ametist vabastada, kuid ei saa valida uut (I-25.8)

Alternatiivne ettekanne DEMOKRAATIALE EUROOPA

- Põhiseaduse eelnõu ei töötatud välja demokraatlikult:
  - Liituvad riigid olid presiidiumis esindatud ainult ühe vaotlejaga;
  - presiidiumis oli esindatud ainult kolm poliitilist suunda;
  - liikmete muudatusettepanekuid ei tõlgitud, levitatud, arutatud ega hääletatud
- Konvent ei olnud representatiivne Euroopa rahvaste suhtes:
  - Polnud esindajaid 49% hulgast, kes hääletasid eitavalt Maastrichti lepingu suhtes 1992. aastal Prantsusmaal
  - üksnes asendusliikmed esindasid eitavat enamust Nice'i lepingu hääletuselt Iirimaa (2002) ja eitavat enamust eurorahale ülemineku referendumilt Rootsis (2003)
  - presiidiumis ja sekretariaadis polnud eurorealiste ega euroskeptikuid
- Alternatiivne ettekanne nõuab UUT KONVENTI, mis oleks representatiivsem ja demokraatlikum nii protseduuriliselt kui sisuliselt

15 PUNKTI, MIDA TULEKS ARUTADA

1. **Leping põhiseaduse asemel:** demokraatiate Euroopa ELi kui riigi asemel
2. **Nõrgem leping:** tõmmata kokku ja lihtsustada ELi õigustiku 97 000 lehekülge, keskendudes piiriülestele valdkondadele, kus liikmesriikide parlamendid pole üksinda suutelised seadusandjana efektiivselt toimima
3. **Avatud kõikidele** Euroopa demokraatlikele riikidele, mis austavad Euroopa inimõiguste konventsiooni
4. **Lihtsustada** 30 erinevat **otsuse langetamise** viisi kahele: seadused ja soovitused otsustatakse 75% liikmesriikide poolt, kui pole teisiti ette nähtud
5. **Vetod elulistes küsimustes**, otsustatakse liikmesriikide parlamentide poolt ja esitatakse järgneval Euroopa tippkohtumisel

15 PUNKTI, MIDA TULEKS ARUTADA

6. **Seadused üldistes, tuumikküsimustes:** ühisturu eeskirjad miinimumstandarditega töötajate, tarbijate, tervise, ohutuse ja keskkonna küsimustes
7. **Paindlik koostöö:** tihedam koostöö otsustatakse ühehäälselt
8. **Läbipaistvus:** kõik koosolekud on avalikud ja dokumendid kättesaadavad, kui 75% riikidest ei otsusta teisiti
9. **Nõukogus igal riigil üks hääl,** 75% riikide poolthääl otsustab juhul, kui nad esindavad ühtlasi poolt ELi elanikkonnast
10. **Euroopa Komisjon:** moodustatakse iga liikmesriigi parlamendi ühest esindajast, kes on vastutav Euroopa Parlamendi ees ja kelle võib tagandada Euroopa Parlament. Komisjoni presidendi valivad kõikide liikmesriikide parlamendid, kes ühtlasi otsustavad iga-aastaselt menetletavate õigusaktide loetelu

15 PUNKTI, MIDA TULEKS ARUTADA

11. **Kohus** ei tegele "õigusloomega" ja austab Euroopa inimõiguste konventsiooni
12. **Partnerluslepped** teiste riikidega, vaesemate riikide abistamine
13. **Parem kontroll** ombudsmani, kontrollikoja ja eelarvekontrollikomisjoni poolt, kellel on ligipääs dokumentidele
14. **Keelte võrdsus** õigusloomes
15. **ELi armeed ei tule**, rahuvalvet teostab Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, kaitset aga NATO või riigid sõltumatult

Alternatiivne ettekanne DEMOKRAATLIK võimustruktuur

- Euroopa Komisjoni on nimetanud ametisse liikmesriikide parlamendid, mis esindavad valijaid vahetult
- Liikmesriikide parlamendid teevad õigusloomealaseid ettepanekuid
- Piiriülesed õigusaktid otsustatakse nõukogus 75% riikide poolt ja läbivad samaaegselt lugemise liikmesriikide parlamentides
- Liikmesriigi parlament võtab need tavaliselt häälteenamusega vastu, kuid võib panna veto väga elutähtsatele õigusaktidele
- Euroopa Parlament võib panna veto kõikidele õigusaktidele, kuid õigusloomealased volitused on liikmesriikide parlamentidel
- Selles struktuuris on valijatel viimase sõna õigus, valimiste järel võib õigusakte muuta ja volinikud on vastutavad oma parlamentide ees, kes võib neid ametist vabastada

FÖDERALISTLIK DEMOKRAATLIK võimustruktuur

- Euroopa Komisjoni valib Euroopa Parlament, kes võib komisjoni alati ka ametist vabastada
- Kui liikmesriikide parlamendid annavad volitusi Brüsselile, hakkab Euroopa demokraatlik parlamentaarne süsteem toimima nagu liikmesriikide süsteem
  - Õigusaktide vastuvõtmine otsustatakse kahekojalises süsteemis mõlemi koja lihthälteenamusega
  - Riigid on esindatud nõukogus (üks hääl riigi kohta) ja kodanikud on vahetult esindatud ELi parlamendis (kohad jagatakse proportsionaalselt või miinimumesindatuse süsteemi järgi)
- Selles struktuuris on valijatel viimase sõna õigus, õigusakte võib pärast valimisi muuta ja ministrid on vastutavad oma riigi parlamendi ees ning volinikud ühise Euroopa Parlamendi ees

MILLINE ELI PÕHISEADUS?

- Rohkem võimu liikmesriikide parlamentidelt ametnikele Brüsselis?
- Õigusloome volituste pöördumine täitevvolitusteks?
- Valijate mõju suurendamine või kärpimine?

I ALTERNATIIV: DEMOKRAATIAATE EUROOPA

- Volitused rohkem tagasi liikmesriikidele ja keskendumine piiriülestele küsimustele
- Liikmesriikide parlamentide rakendamine ELi otsuste kontrollimisel ja volinike valimisel
- Lubada liikmesriikide valijatel öelda viimane sõna, austades alati liikmesriikide põhiseadusi
- Mitteuskumine "Euroopa rahvusse"

II ALTERNATIIV: FÖDERALISTLIK NÄGEMUS

- Otsuste langetamise andmine liikmesriikide parlamentidelt kahekojalisele ELi parlamendile
- Mitte lubada liikmesriikide õigusloomealaste volituste muutmist täidesaatvateks läbipaistmatuteks volitusteks
- Viimase sõna andmine Euroopa valijatele, rajades ühtse parlamentaarse demokraatiaga Euroopa föderatsiooni, mida teostaksid Euroopa valijad

KOKKUVÕTE

Kas te eelistate:

- ELi põhiseadust?
- alternatiivset Euroopa nägemust demokraatiate Euroopast??
- föderalistlikku nägemust demokraatlikust Euroopa ühise parlamentaarse süsteemiga EList?
- **See on Teie valik**